

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 06.03.2023 § 80

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 06.03.2023

§ 80

Valtuustokysymys: Mihin toimiin kaupunginhallitus, valtuusto sekä konserni- ja tilajaosto aikovat ryhtyä konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan lehtihaastattelussa 17.12.2022 esittämien kannanottojen vuoksi KV

600/00.01.01.04/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Anniina Kovero p. 044 7161 416

Päätös

Kaupunginhallitus palautti asian yksimielisesti uudelleen valmisteluun seuraavilla saatesanoilla: konserni- ja tilajaoston puheenjohtajalta pyydetään kirjallinen vastine, lisäksi valtuustokysymyksessä esitettyihin kysymyksiin vastataan kohta kohdalta ja vastausta selkeytetään.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen."

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Jorma Ratia ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 kohdan perusteella. Jorma Ratia poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Pöytäkirjan tarkastajana tämän kokousasian osalta toimi kaupunginhallituksen III varapuheenjohtaja Milla Bruneau.

Kaupunginhallitus palautti asian yksimielisesti uudelleen valmisteluun seuraavilla saatesanoilla: konserni- ja tilajaoston puheenjohtajalta pyydetään kirjallinen vastine, lisäksi valtuustokysymyksessä esitettyihin kysymyksiin vastataan kohta kohdalta ja vastausta selkeytetään.

Perusteluosa

Valtuutettu Tapani Ripatti ja 21 muuta valtuutettua ovat tehneet liitteenä olevan valtuustokysymyksen 30.1.2023.

Lahden kaupungin hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:n mukaan vähintään 14 valtuutettua voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena kaupungin kirjaamoon. Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa. Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.

Vastaus valtuustokysymykseen

Kuntalain (410/2015) mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan sen ajan, joksi hänet on valittu, ja sen jälkeenkin siihen saakka, kunnes toimeen on valittu toinen (79 §).

Luottamustoimen tunnusmerkkeihin kuuluu "erottamattomuus," poikkeuksena kuitenkin kuntalain 34 §:n sääntely erottamisesta epäluottamuksen perusteella.

Kuntalaissa säädetään virheellisestä menettelystä luottamustoimessa (85 §). Jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimessaan syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti, kunnanhallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys. Velvollisuuksien vastaisen menettelyn on liityttävä luottamustehtävän hoitoon. Selityksen pyytäminen on mahdollista silloinkin, kun ei ole suoranaista epäilyä rikoksesta. Jos lisätoimenpiteet ovat tarpeen, asiasta on ilmoitettava valtuustolle. (Harjula & Prättälä, Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat, 2019, s. 547).

Kuntalain 69.2 § sisältää luottamushenkilön käyttäytymistä koskevan säännöksen, jossa korostetaan toimen hoitamisen moraalisia ja eettisiä arvoja: "Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla."

Luottamustehtävän poliittisesta luonteesta johtuen luottamushenkilöt suhtautuvat asioihin ja niiden hoitamiseen eri tavalla. Käyttäytymissäännös onkin ymmärrettävä toimintaohjeeksi, joka korostaa toiminnan moraalisia ja eettisiä arvoja. Oikeudellisia sanktioita säännöksen rikkomisesta ei voine seurata. (Harjula & Prättälä, 2019 s. 472).

Luottamushenkilölle ei voi antaa huomautusta tai varoitusta (AOK 16.1.1998 dnro 605/1/97). Velvollisuuksien vastaisesti käyttäytyminen voi

kuitenkin johtaa siihen, ettei hän enää nauti valtuuston luottamusta. Tämä voi käynnistää kuntalain 34 §:n mukaisen eroprosessin.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lahden kaupungin eettisen ohjeiston / eettiset toimintaperiaatteet 10.6.2019 § 64 ja epäasiallisen käytöksen käsitteleminen luottamustoimielimessä -toimintaohjeen ohjeellisesti noudatettavaksi 25.1.2021 § 13.

Eettisillä toimintaperiaatteilla tavoitellaan yhteistä luottamukseen perustuvaa toiminnan mallia, jossa toimitaan avoimesti ja vastuullisesti, muita kunnioittaen ja yhteisöllisyyttä kasvattaen. Eettiset toimintaperiaatteet perustuvat Lahden kaupungin arvoille, joita ovat vastuullisuus, yhdessä tekeminen ja avoimuus.

Eettisten toimintaperiaatteiden mukaan päättäjiltä odotetaan luottamustehtävässään seuraavaa:

- arvokasta käyttäytymistä ja hyvän esimerkin näyttämistä,
- korkeaa moraalialia,
- huolenaiheisiin ja eettisten periaatteiden vastaiseen toimintaan puuttumista, sekä
- muiden eettisessä ohjeistossa mainittujen työntekijöiden ja esimiesten eettisten periaatteiden noudattamista.

Lisäksi todetaan, että toimiessaan Lahden kaupungin konserniin kuuluvan yhtiön, yhteisön tai säätiön hallituksen jäsenenä luottamushenkilön tulee toimia moitteettomasti noudattaen lakeja, konserniohjeita ja muita eettisissä ohjeistossa mainittuja eettisiä periaatteita.

Epäasiallisen käytöksen käsitteleminen luottamustoimielimessä – toimintaohjeen mukaisesti epäasialliseen käytökseen pitää ja voidaan puuttua organisaation kaikilla tasoilla. Tavoitteena pitää olla epäasiallisen käytöksen nollatoleranssi eli organisaatiokulttuuri, jossa epäasiallista käytöstä ei hyväksytä eikä suvaita.

Mahdolliset ristiriidat otetaan nopeasti käsittelyyn oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti yhteisesti sovitun prosessin mukaisesti.

Lahdessa puututaan kaikkiin havaittuihin väärinkäytöksiin. Epäilyt väärinkäytökset on tutkittava ja tarvittaessa ryhdytään oikeustoimiin.

Väärinkäytösepäilyt käsitellään aina luottamuksellisesti ja oikeudenmukaisesti. Väärinkäytösepäilyjen käsittely prosessi on pääosin seuraavanlainen:

1. Kaupungin työntekijän, viranhaltijan ja luottamushenkilön on ilmoitettava havaitusta väärinkäytösepäilystä viipymättä esimiehelle, johdolle tai sisäiseen tarkastukseen.
2. Väärinkäytösepäilyt selvittää pääsääntöisesti väärinkäytösepäilyn kohteena olevan esimies, esteellisyys huomioon ottaen. Oikeudellisissa kysymyksissä avustaa tarvittaessa kaupungin lakipalvelut. Tarvittaessa voidaan käyttää apuna ulkopuolisia asiantuntijoita.
3. Mikäli on perusteltua syytä epäillä rikoksen tapahtuneen ja sen tueksi on esitettävissä tosiseikkoja, eikä rikosta olosuhteet huomioon ottaen ole pidettävä vähäisenä, laaditaan tutkintapyyntö ja asia siirtyy poliisin tutkittavaksi. Tutkintapyyntöön laatimisessa avustaa tarvittaessa lakipalvelut.
4. Aina kun väärinkäytösepäilystä tehdään rikosilmoitus, asiasta ilmoitetaan myös viestintäpalveluille. He laativat asiasta tarvittavat

tiedotteet yhteistyössä vastuutahojen kanssa. Asiasta antavat tietoja vain erikseen sovitut henkilöt.

5. Tilanteesta tulee keskustella työyhteisössä avoimesti siinä laajuudessa kuin se kulloisessakin tilanteessa on mahdollista. Esim. jos väärinkäytös johtaa henkilön irtisanomiseen, keskustelu on yleensä parempi vaihtoehto kuin se, että henkilöstö tulkitsee itse tapahtunutta.

Kaupunginhallitus toimii kaupungin prosessin mukaisesti havaitessaan epäasiallista käyttäytymistä tai eettisten ohjeiden vastaista toimintaa.

Valtuutettu Tapani Ripatin toimitettua kaupunginhallitukselle kirjeen konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan kannanotosta lehtikirjoituksessa, asiaa on käsitelty konserni- ja tilajaostossa, kaupunginhallituksessa ja valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunnassa.

Muutoksenhaku: Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet: Kh:kv, Kv: -

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Tiedoksi valmistelijalle